

Results. Nowadays the United States remains the country that determines the prospects of development of the world television and radio broadcasting. This activity is transforming the global media environment system. The effective activity of the commercial and public broadcasters determines the trend of the world media systems' functioning. The access to modern media technology allows the US media, such as ABC, NBC, CBS, CNN, PBS etc., fully develop the potential of their media.

Novelty. It is the systematic analysis of the US audiovisual media environment is done.

The practical significance. The results of the research can be used for further study of the world media market.

Надійшла до редколегії 07.09.15.

УДК 070.11(051)

Г. Е. Маркова

«СЕКСУАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ» ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНО СПРЯМОВАНОЇ ПРЕСИ

Проаналізовано складний соціальний феномен – «сексуальна революція», визнаний вченими різних галузей знань одним із найбільш важливих явищ новітньої історії людства, та її вплив на формування гендерно спрямованої преси у другій половині ХХ ст.

Ключові слова: сексуальна революція, гендер, фемінізм, сексизм, жіночий журнал, чоловічий журнал, репресивна мораль, суспільство споживання.

Анализируется сложный социальный феномен – «сексуальная революция», признанный учеными из разных сфер знаний одним из наиболее важных явлений новейшей истории человечества, и ее влияние на формирование гендерно ориентированной прессы во второй половине ХХ ст.

Ключевые слова: сексуальная революция, гендер, феминизм, сексизм, женский журнал, мужской журнал, репрессивная мораль, общество потребления.

«Sexual revolution» as a sophisticated social phenomenon, considered to be one of the most essential events in the newest human history by scholars of various fields, is under study in the aspect of its influence on forming gender-slanted press of the late XXth century.

Key words: sexual revolution, gender, feminism, sexism, women's magazine, man's magazine, repressive morality, consumerism society.

Постановка проблеми. Сучасні словники (що важливо, з політології та соціології) дають таке визначення: «Сексуальна революція – радикальне руйнування традиційних норм, обмежень та заборон у сфері сексуальних відносин, яка пов'язана, головним чином, з молодіжним бунтарським рухом» [9, с. 284]. Воно виглядає лише почасти правильним, адже революція – це кардинальні зміни, які не обмежуються лише руйнуванням традиційних норм та настанов у сфері сексуальних відносин, до того ж, вона пов'язана не лише і не стільки з молодіжними бунтарськими рухами.

Більш повно характеристику цього соціального феномена представлено в енциклопедіях: «Сексуальна революція (лат. *sexus* – стать і революція) процес і результат докорінних змін у сексуальному житті суспільства, яким притаманні суттєві перетворення сексуальних цінностей, орієнтацій, норм, санкцій і сексуальних відносин, що розкріпачують особистість і суспільство шляхом нівелювання сус-

пільних морально-релігійних норм про заборону сексу поза шлюбом, невинності та ін.» [10, с. 586].

Проте, наприклад, російський фахівець В. Переведенцев у статті, виразно названій «Скособоченная жизнь», лише приходиться до висновку, що на Заході вона відбувалась легально і до неї були залучені усі прошарки суспільства та громадсько-політичні інститути – освіта, культура, політика, державні інстанції, громадські організації та церква [7, с. 13].

Полемізуючи з ним, колишня російська дослідниця, що нині проживає в Німеччині, Є. Соломінська зазначає, що помилково було б назвати «сексуальну революцію» на Заході «легальною», оскільки її ніхто у жодній країні не проголошував, не готував концепції і не створював глобальних програм її втілення [11, с. 14]. Все, на її погляд, починалося з приватних ініціатив (виступи проти традиційної суспільної моралі), приватного бізнесу (на кшталт відкритого ще у 1947 р. у Берліні магазину Беати Узе з продажу еротичної білизни та секс-літератури) і протестів молоді (як це часто буває, заради самих протестів) [11, с. 14].

Подібна концепція не лише не пояснює складних аспектів унікального суспільного феномена, але й суперечить відомим фактам. Сам термін «сексуальна революція» виник ще у 1930-ті рр., коли у 1933 р. під такою назвою вийшла книга відомого австрійського та американського психолога В. Райха. Один із послідовників З. Фройда фундатор європейської школи психоаналізу В. Райх, чи не єдиний з учнів, розвинув ті аспекти теорії вчителя, що стосувались не стільки їх «біологічної», скільки «соціальної» і навіть «політичної» сутності. Ось чому книга В. Райха підхоплює і на новому етапі життя людства розвиває притаманну вченню З. Фройда радикальну соціальну критику, а також висуває ідею статевих виховання людини. По суті, у «Сексуальній революції» викладається проблематична суспільна програма, що порушує табу, накладені аскетичною мораллю буржуазного суспільства на саму тему сексу, а також питання контрацепції та абортів і неприйнятність сексу поза шлюбом. Вона включала такі основні моменти:

- інтенсивна освіта у сфері контролю над народжуваністю;
- надання контрацептивів усім бажаючим;
- дозвіл на аборти;
- дозвіл на розлучення;
- сексуальна освіта як засіб профілактики венеричних захворювань та сексуальних проблем;
- навчання лікарів та вчителів сексуальної гігієни;
- відмова від покарання злочинців, що здійснили свої правопорушення на сексуальному підґрунті, лікування таких злочинців на основі психоаналізу [8, с. 17].

Програма В. Райха викликала широкий резонанс не лише серед науковців з різних сфер – від психологів та психіатрів до фізиків – але й серед широкої громадськості, зокрема педагогів-практиків, юристів, медиків. Її одразу ж підхопили і різні політичні течії: анархісти початку століття та «нові ліві» у другій його половині.

Мета статті. У статті аналізується «сексуальна революція» як складний соціальний феномен, що кардинально вплинув на всі сторони суспільного життя із середини ХХ ст. і, зокрема, на формування та трансформацію гендерно спрямованої преси.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якщо В. Райх намагається повернути суспільство обличчям до складної проблеми сексуальних відносин, навколо яких склалась освячена віками «змова мовчання», і пропонує конкретну програму дій, обмежуючи її освітою та медициною, то німецький філософ Г. Маркузе одразу після Другої світової війни переводить полеміку навколо «революції моралі» у філософську площину. Він ігнорує напрацювання В. Райха, звертаю-

чись до першоджерела, яким вважав вчення З. Фрейда. У своєму фундаментальному дослідженні «Ерос і цивілізація», яке стало однією з «абсолютних робіт» періоду початку «сексуальної революції», Г. Маркузе звертається до основоположної ідеї, покладеної у підґрунтя вчення віденського психіатра і психоаналітика, про два основних інстинкти людської природи. З одного боку, – це Ерос як потяг до життя (і задоволення як припинення роздратування), а з іншого, – Танатос, потяг до смерті, які «постають як два основоположних інстинкти, чия всюдисуща присутність і безперервне злиття (і розпад) визначають процес життя» [1, с. 30].

Безперервне та безконтрольне задоволення цих інстинктів, як вважав З. Фрейд, вносить у життя суспільства анархію та хаос. Ось чому, на переконання Г. Маркузе, ці інстинкти розглядаються не як прояви психічної та біологічної організації людини, а з точки зору соціальної та ідеологічної їх підпорядкованості завданням соціуму: «Вільне втілення інстинктивних потреб людини, – зазначає у зв'язку з цим філософ, – несумісні з цивілізованим суспільством, прогрес якого покоїться на відмові від них чи відкладенні їх задоволення. Щастя, за словами З. Фрейда, не є культурною цінністю. Воно повинно бути підпорядковане дисципліні праці як основного заняття, дисципліні основного заняття, дисципліні моногамного відтворення, існуючій системі законодавства та порядку. Культура – це методичне принесення у жертву лібідо, його примусове переключення на соціально корисні види діяльності та самовираження» [1, с. 11].

Звідси – висновок Г. Маркузе про те, що культура людства в його історії є безперервним актом приборкування інстинктів: «Історія людини, – згідно з Фрейдом, – це історія його придушення» [1, с. 16]. Відтак, запорукою успіху і прогресу західної цивілізації є її репресивний характер відносно людського самовираження. Сам З. Фрейд вважав подібну жертву не лише абсолютно виправданою, що доведено науково-технічними та соціокультурними досягненнями, але й такою, що не мала і не могла мати альтернативи. Тобто принцип задоволення обмежувався реальністю, сутністю якої була боротьба за виживання.

Однак уже у 60-ті рр. минулого століття цивілізація у західноєвропейських країнах досягла такого рівня розвитку, що змогла забезпечити основні потреби громадян, виконання соціальних програм тощо. Це дозволило говорити про формування «суспільства загального благоденства». У таких умовах підтримання «тоталітарності» стосовно людських свобод та проявів індивідуальності, на думку Г. Маркузе, означає утвердження останньої навіть у демократичних державах.

Прихильник неомарксистської методології, Г. Маркузе намагається об'єднати і підхід марксизму (від розгляду суспільства до розуміння окремої людини), й ідеї фрейдизму (від розуміння потягів індивіда до тлумачення суспільних тенденцій). Він переконаний, що критична теорія суспільного розвитку та організації соціуму можуть і повинні бути вибудовані на підґрунті нової раціональності, яка реабілітує та звільнить плотські інстинкти людини від культурно-цивілізаційних нормативів, що їх пригнічують.

Революційний характер цієї відмови від панівних цінностей західної цивілізації у всіх її сферах відчував, можливо, навіть не сам автор, а його послідовники з різноманітних молодіжних рухів (хіпі, бітники, яппі та інші), що спробували відкрити можливість іншого шляху трансформації суспільства. Саме вільна, багатогранна людська особистість здатна руйнувати встановлений порядок речей, створений пануванням людини над природою і людини над людиною, здійснити «тотальну духовну революцію», яка радикально змінить людське самосприйняття та її відносини зі світом. Подолання «катастрофи людської сутності» повинно відбуватися не шляхом модернізації зовнішніх соціальних та економічних умов, а шляхом змін у внутрішній свідомості людини».

Г. Маркузе у своїй книзі виступає, по суті, за біопсихологічну перебудову людини на основі «нової чуттєвості». Це був теоретично обґрунтований шлях змін у

людині, вивільнення її сексуальної енергії, а також послаблення контролю з боку суспільства за її інтимним життям.

Однак пуританська релігійно-буржуазна мораль індустріального суспільства з її лицемірством, ханжеством та фарисейством зазнала наступу не лише з боку правозвісників «сексуальної революції». Наступ на її основи почався у Західній Європі ще в останній третині XIX ст. за часів декадансу, коли один з її найпослідовніших ворогів – німецький філософ Ф. Ніцше – проголосив: «Найвизначніша з новітніх подій – що «Бог помер» і що віра в християнського Бога стала чимось таким, що не заслуговує довіри – вже починає кидати на Європу свої перші тіні» [3, с. 662].

«Тіні», про які пише творець «етичної людини», що утверджується в аморальному світі «по інший бік Добра і Зла», вказували на завершення цілого періоду історії людства, яка визначалася безумовними істинами: християнською мораллю, просвітницькою вірою в розум та суспільний прогрес. Ці істини застаріли для Ніцше і нашоствхнули його, а потім й інших філософів на ідею їх повного занепаду.

Ця «переоцінка усіх цінностей» надихає працю ще одного німецького філософа О. Шпенглера з промовистою назвою «Занепад Європи» (1918). У християнській Європі, овіяній «великими ідеями XVIII ст.», ідеями «цивілізації», «гуманізму» та «прогресу» автор указує на утвердження цивілізації замість культури, а «сходження від культури до цивілізації» означає «заміну перспективи з пташиного польоту жаб'ячою перспективою», «згасання великого мистецтва, суспільних форм, великих систем думки, стилю взагалі». «Чернь замість народу», «новітній читач газет», «прихильник духовної посередності», «інтелектуальна проституція» – ось характеристики суспільства та індивіда періоду Занепаду [13, с. 59].

«Європа залишилася без моралі», – таку риску під епохою Занепаду підвів Ортега-і-Гассет [6, с. 97], хоча це помітили і за межами Старого Світу. В. Мережковський на зламі століть у книзі-пророцтві «Грядущий Хам» (1905) також зазначає: «Релігія сучасної Європи – не християнство, а міщанство» [2, с. 76].

Вказані зміни, зафіксовані філософами, митцями, громадськими діячами, порізному переживають пересічні громадяни країн Західної Європи. Адже «прирмеркова» Європа з короткими інтервалами пережила дві криваві і не бачені за своїм розмахом і кількістю жертв світові війни, що призвело до появи «загублених поколінь», які бачили фронтову реальність і не визнавали істинними ні офіційної ідеології правлячих еліт, ні релігії у будь-яких проявах, ні домінуючої у суспільстві моралі. Це, за словами Р. Осборна, породжувало «конфлікти між старшим та молодшим поколіннями, між традицією і сучасністю, між авторитетом і свободою і створювало в сучасників та спостерігачів відчуття особистої та колективної драми...» [5, с. 707].

Як це не парадоксально, але до другої половини XX ст. суспільство не звертало уваги на специфічні молодіжні інтереси і проблеми. Діти рано починали працювати і, вливаючись у загальну масу, не ідентифікували себе як особливу соціальну групу. Індустріальне суспільство з його заміною важкої ручної праці механізмами створює умови для відпочинку і можливості отримати освіту та зайняти більш високе становище в суспільстві.

Своє слово у цьому процесі сказала і Друга світова війна, а точніше, «бєбібум», який почався після її закінчення. Величезна кількість молодих людей на поч. 60-х рр. не лише відновила людський баланс, що похитнувся одразу після війни з її страшними жертвами, але й суттєво омолодила суспільство. Відкриваючи для себе «дорослий світ», молодь водночас відмовляється приймати ті обмеження і табу, якими були оточені стосунки між чоловіком і жінкою, як і ту мораль, що благословляла ці заборони.

Як підкреслює англійська дослідниця Р. Тенненхілл у роботі «Секс в історії», «культ молодості, що сформувався у результаті цих процесів, став одним з аспектів надзвичайно складної сексуальної революції, який посилювався ностальгією та заздрістю більшості зрілих людей, які раптом відчували, що війна вкрала в них власну молодість» [12, с. 139].

Звичайно, риси «сексуального бунту» молоді можна знайти у всіх проявах соціокультурної атмосфери поч. 60-х рр. минулого ст.: моді, музиці, кіно й особливо, телебаченні, яке саме у цей період висувається на перші ролі серед ЗМІ. Поява міні-спідниць і рок-н-ролу, рок-зірок Е. Преслі та музикантів групи «Бітлз», «відвертого» кіно, в якому максимум показувався поцілунок і трусики, що падали на підлогу, але за кадром звучало шокуюче запитання: «Що б ви зробили, якби дізнались, що ваша донька-школярка спить з учителем?» – усе це не лише викликало бурхливу суспільну реакцію, але й вело до подальшого поглиблення кризи традиційної моралі і статевих відносин [11, с. 14].

У 60-ті рр. секс стає таким самим атрибутом молодіжної свободи, як і міні-спідниці, джинси, рок-н-ролл. Молоді на свій лад трансформували складні викладки нової «антирепресивної» моралі Г. Маркузе та інших філософів. Серед паризьких студентів, які у 1960 р. влаштували у столиці Франції справжню революцію з барикадами, протистоянням з поліцією та жертвами з обох боків, популярним ставало гасло, що віддзеркалювало їхнє тодішнє кредо: «Хто з однією і тією ж спить, у тому істеблішмент сидить» [4, с. 31].

Рационалізм, теорія «розумного егоїзму», що були підґрунтям поведінки пересічного громадянина Західної Європи ще з часів Просвітництва, відступають перед емоційністю, імпульсивністю, юнацьким максималізмом, нетерпимістю молоді до будь-яких обмежень, заборон, наказів та «керівних вказівок». Молодь, особливо міська, до того ж, практично поділяє настрої «масового суспільства», серед яких домінує переконання, що бажання і задоволення набагато важливіші, ніж норми та умовності.

У 60-ті рр. ХХ ст. у західноєвропейському суспільстві змінюються пріоритети. Життєвим кредо мільйонів громадян «суспільства можливостей» стає заклик: «Задовольні свої бажання!» Споживати у такому суспільстві – то не просто користуватися максимумом товарів і послуг, але й споживати враження, почуття, емоції. Усвідомлення багатства та різноманітності звичайного життя породжує устремління взяти від нього якомога більше. Часто найпростішим шляхом до цього вбачалось різноманіття у сексі.

Вже не лише молодь, але й представники старших поколінь змінюють ставлення до сексу, що ґрунтувалось на відчутті гріховності та прихованості від сторонніх очей. Провідними у суспільстві стає відкритість у цій сфері, бажання назвати речі своїми іменами. Стара релігійно-патріархальна мораль не просто дала тріщину, вона була відкинута як щось принизливе і недостойне людини.

Зазначимо, що ще однією причиною, яка призвела до подібних наслідків, стала посиленна урбанізація населення, пов'язана з потужним розвитком виробничих сил в індустріальному суспільстві. Її наслідком, на думку відомого психоаналітика і філософа К. Г. Юнга, стає те, що «величезні групи населення були відірвані від власного коріння та зібрані разом у великих центрах. Це нова форма існування – зі своєю масовою психологією та соціальною залежністю від коливань ринку й оплати праці – покликала до життя індивіда, котрий є нестабільним, незахищеним та схильним до навіювання» [14, с. 83].

Втягування у нові суспільні відносини йде нерівномірно, стрибкоподібно, воно по-різному зачіпає різні верстви населення, і, що особливо цікаво, по-різному змінює характер сексуальної поведінки чоловіків та жінок. Останні виявились більш значною та активнішою силою, що стимулювала зміни у сфері сексуального життя.

На зміну ролі та місця жінки у західноєвропейських суспільствах ХХ ст. вплинули не лише жіночі рухи фемінізм та суфражизм. Дві світові війни, які точилися по кілька років, призвели до того, що чоловіків, які пішли на фронти, гинули там або повертались каліками, практично у всіх сферах мусила замінити пересічна жінка. Посилення демократизації суспільства та свобод людини у ньому лише прискорили процес повної емансипації жінки.

Економічна незалежність жінок, наприклад, дозволила жінці самій обирати свою долю, вести самостійне і самодостатнє життя без будь-якої підтримки з боку чоловіка і, що головне, поза шлюбом. Криза традиційної сім'ї як важливого осередку суспільства стала чи не найважливішим наслідком сексуальної революції. У цьому грандіозному соціальному зламі «революційність» жінок органічно поєдналась з їх «традиційністю». Від природи більш гнучкі у психологічному плані, здатні пристосовуватися до обставин, жінки інтуїтивно відчули сутність «духу змін» та скористалися ним. Вони не лише відгукнулися на виклики «сексуальної свободи», але й довели її до спільного життя без оформлення шлюбу чи народження дитини «для себе», часто і без участі чоловіка.

Однією з мегатенденцій суспільного життя в Західній Європі, починаючи з кінця ХІХ ст., стає триумф свободи особистості і пов'язані з цим соціальна толерантність, політкоректність та ін. Від конкретної людини тепер багато що залежить, а перед нею відкриваються чи не найширші в історії людства рівні можливості для самореалізації. Разом із тим, акцент на потребах та прагненнях окремої особистості має і зворотний бік. Як справедливо підкреслює Р. Осборн, «представники так званого „покоління я” не просто переслідували власні амбіції та домагались високих матеріальних статків, вони, на додачу, були переповнені самозакоханістю. Поголовний нарцисизм, зосередженість на своєму „я” ... стало плодом культури 1960-х рр. ... Прийти до кращого життя можна було лише вдосконаливши себе як людину, а вдосконалити себе як людину можна було лише через самоаналіз, який забезпечував позитивне самоутвердження. Громадянин західного світу гранично усунувся від активного суспільного життя, щоб з головою поринути в особисте і без зайвих відхилень присвятити себе власній самореалізації» [5, с. 728–729].

Утвердження особистості сьогодні досить часто передбачає утвердження її у сексуальній сфері у тому числі й нетрадиційних формах, що стали сприйматися суспільством не як збочення чи відхилення від норми, а як прояви вишуканості більш тонких та поетичних натур.

Зрозуміло, що у подібній ситуації просто відбувається не лише зміщення акцентів у статевій та гендерній сферах, але й загальне сприйняття чоловіка та жінки. Колись ХІХ ст. висунуло на суспільний «порядок денний» «жіноче питання». Про чоловіче мова не могла йти за визначенням, адже апіорі всі суспільні питання і проблеми замикались на чоловікові. «Сексуальна революція» зміщує акценти у відносинах між чоловіком і жінкою, роблячи останню рушійною силою цих відносин.

«Сильна» стаття і в нових умовах не поспішає змінити традиційні форми своєї поведінки. Чоловікам подобається, коли жінки їх домагаються, улещують, навіть сваряться через них. Проте центральним елементом щастя стає саме секс. Досягнення традиційних ідеалів успіху стало багато в чому залежати від того, чи відповідає людина вимогам сексуальної активності. При цьому відбуваються зміни у розумінні нормативно «правильної» мужності та жіночності. Типово чоловіча модель поведінки: активність аж до агресивності, незалежність, бажання задовольнити, перш за все, свої бажання, – приймається сьогодні і значною кількістю жінок, особливо молодих.

Чоловік, який до цього був центром суспільного життя, за яким, воно, власне, і зв'язало свій рух, опинився в ролі соціальної групи, якій усе важче визначи-

ти своє місце у родині, на службі, в громадських відносинах тощо. Саме цим значною мірою пояснюється поява такої величезної кількості журналів, і фільмів, телепрограм, які навчають розгубленого чоловіка, як досягти ідеальної фізичної форми, внутрішньої гармонії, душевного здоров'я. Проте створюючи ідеальні образи, секс-символи як зразки для наслідування, вони часто досягають зворотної мети, породжуючи у пересічній людині різноманітні комплекси.

Однією з тенденцій суспільної моди до останнього часу залишається «сексі». Як свідчить історичний досвід, моду на сексуальність породжують лихі часи, коли у суспільстві недостатньо молодих здорових чоловіків, здатних забезпечити потомство. Так було після двох воєн, так є і зараз, хоча об'єктивні підстави для цього нібито відсутні. Проте супутники кризи традиційної моралі, алкоголізм та наркоманія, пов'язані з цим травми та хвороби, соціальна невпевненість у своїй здатності економічно забезпечити родину змушує нинішнє суспільство все серйозніше поставитись до гасла, висунутого гумористами: «Бережіть чоловіків!»

Висновки. «Суспільство споживання» знайшло спосіб полегшити і спростити побутове життя людини, винайшовши, окрім безлічі механізмів та приладів, ще й одноразові знаряддя. Сексуальні відносини з поглибленням кризи моралі взагалі теж складаються за принципом «використав – викинув». Уже говорилося, що люди соромляться своєї невідповідності ідеалам краси, мужності, жіночності, тим же секс-символам. Звідси – так звана «інтимофобія», тобто уникнення справжньої душевної близькості, сердечної прив'язаності до партнера, чому заважає відчуття скорого завершення стосунків.

Коментуючи цю ситуацію як абсолютно нову для схильних до полігамії чоловіків, уже цитована Р. Тенненхілл зазначає, що у такій ситуації чоловік починає втрачати контроль над собою: «... похитнувшись під натиском сексологів-просвітителів та феміністок, які в один голос твердили, що він зобов'язаний подбати про задоволення своєї сексуальної партнерки, чоловік спробував утекти. Випадковий секс втратив для нього частину своєї принадності, і дослідники поч. 1970-х рр. виявили, що чоловік у середньому став вступати у статеві відносини рідше, ніж раніше, надаючи перевагу мастурбації та порнографії (остання до сер. 1970-х набула справді масових масштабів)» [12, с. 114].

Звісно, переносити цей занадто категоричний висновок на всіх чоловіків було б явним перебільшенням. Проте безперечна психологічна нестабільність «сильної» статі за складних економічних умов, що зараз властиві як окремим державам, так і всьому глобалізованому світу, необхідність витримувати конкуренцію, що є даністю для індустріального і постіндустріального суспільства, величезні масиви негативної інформації також посилюють стресовий стан. Виходом з нього найчастіше стає алкоголь, потім – секс, а далі – вся медійна продукція, що намагається задовольнити будь-які фантазії, дати розраду і навіть спокій та рівновагу.

Висновки. Наслідками «сексуальної революції», рушійними силами якої стали молодіжні рухи та висунення жінок на колишні чоловічі ролі у політиці, економіці, родині, формує нову мораль, основою якої є нічим не обмежена свобода індивіда. Вона не лише призводить до абсолютної свободи у сфері моралі і статевих відносин, але й до руйнації звичних соціальних ролей чоловіків і жінок. До «жіночого питання», яке стояло на порядку денному суспільного життя протягом XIX і на початку XX ст., додається «чоловіче питання», пов'язане з «кризою маскулітності».

Як соціальний феномен, що так чи інакше вплинув на всі сторони життя суспільства, «сексуальна революція» безумовно стала одним з чинників появи гендерно орієнтованої преси. Проте ця преса не була абсолютним виразником її ідей та настроїв, вона була опосередковано пов'язана із загальною кризою суспільної моралі та формуванням нових відносин між чоловіками і жінками, хоча у свою чергу впливала на усталення нових відносин. Ці аспекти якраз і заслуговують на першочергове вивчення.

Список використаних джерел

1. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек : Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе ; пер. с англ., послесл., примеч. А. А. Юдина ; сост., предисл. В. Ю. Кузнецова. – М. : ООО «Изд-во АСТ», 2002. – 526 с. (Серия : Philosophy).
2. Мережковский Д. С. Царство Антихриста. Статьи периода эмиграции / Д. С. Мережковский ; сост. ком. О. А. Коростелева и А. Н. Николюкина ; послесл. О. А. Коростелева. – СПб. : РХГИ, 2001. – 348 с. (Сер. «Из архива русской эмиграции»).
3. Ницше Ф. Сочинения : в 2-х т. / Ф. Ницше ; пер. с нем. под ред. А. Карельского. – Т.1. – М. : Наука, 1990. – 782 с.
4. Орлова Т. Сексуальная революция : причины и последствия / Т. Орлова // Зеркало недели. – 2003. – №44. – С. 31.
5. Осборн Н. Цивилизация. Новая история Западного мира / Р. Осборн ; пер. с англ. М. Колопотина. – М. : АСТ МОСКВА : ХРАНИТЕЛЬ, 2008. – 764 с.
6. Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры / Хосе Ортега-и-Гассет ; пер. с исп. – М. : АСТ, 1991. – 642 с.
7. Переведенцев В. Скособоженная жизнь / В. Переведенцев // Литературная газета. – 1996. – №45. – С. 13.
8. Райх В. Сексуальная революция / В. Райх ; пер. с нем. В. Козинцева. – М. : АСТ, 1997. – 352 с.
9. Сексуальная революция // Краткий словарь по социологии. – М. : Юрист, 2001. – 498 с.
10. Сексуальная революция // Российская социологическая энциклопедия / под общ. ред. акад. РАН Г. В. Осипова. – М. : Изд. Группа Норма-Инфа, 1998. – 726 с.
11. Соломинская Е. Сексуальной революции мы предпочли пролетарскую (хотя ни та, ни другая не делают общество счастливым) / Е. Соломинская // Литературная газета. – 1997. – №11. – С. 14.
12. Тэнненхилл Р. Секс в истории / Р. Тэнненхилл ; пер. с англ. А. И. Блейз. – М. : КРОН-пресс, 1995. – 400 с.
13. Шпенглер О. Закат Европы. Образ и действительность : в 2 т. / О. Шпенглер ; пер. с нем. Н. Ф. Гарелина. – Т.1. – М. : ЭКСМО, 2006. – 726 с.
14. Юнг К. Г. Синхроничность / К. Г. Юнг ; пер. с нем. – М. : Рефл-Бук «Ваклер», 1997. – 320 с.

Markova Hanna. «SEXUAL REVOLUTION» AND ITS INFLUENCE ON GENDER-SLANTED PRESS FORMATION.

Research methodology. «Sexual revolution» considered as a social phenomenon, influencing all aspects of the society, is studied as one of the factors distinguishing the emergence of gender-oriented press.

Results. «Consumer society» has found a way to facilitate and simplify everyday life, inventing mechanisms and instruments for changing sexual relations that along with the deepening crisis of morality in general also are based on the principle «used – thrown out». The audience are supposed to be ashamed of their inconsistency ideals of beauty, masculinity, femininity, same sex symbol. The so-called «intimophobia», i.e. avoiding the actual emotional intimacy, cordial affection to a partner, prevents the process of developing relationship.

Novelty. For the first time the consequences of «sexual revolution» which became the driving forces, youth movements and women in nominating former male roles in politics, the economy, family are regarded as the forming factors of a new morality. It not only leads to absolute freedom in morality and sexual relations, but also to the destruction of familiar social roles of men and women. The research studies the «women's issues», which was on the agenda of social life during the nineteenth and the early XXth century while regarding «men's issues» as ones related to the «crisis of masculinity».

The practical significance. The results of the research can be used for further study of media aspect of the crisis of public morality and the formation of new relationships between men and women, in turn influencing the institutionalization of new relationships.

Надійшла до редколегії 13.11.15.